

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarzabek

Protokolant: st. sekr. sąd. Maria Nalewczyńska

o rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2022 r. w Warszawie
sprawy M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o ustalenie wysokości i zwrot nadpłaty z tytułu składek

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 10 lipca 2020r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż na dzień wydania zaskarżonej decyzji na koncie ubezpieczonego M. T. istniała nadpłata w kwocie 4.472,30 (cztery tysiące czterysta siedemdziesiąt dwa 30/100) zł,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz M. T. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1249/20

UZASADNIENIE

M. T. w dniu 17 sierpnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 10 lipca 2020r. nr: (...) odmawiającej zwrotu nadpłaconych składek i wniósł o zmianę decyzji poprzez stwierdzenie na koncie płatnika M. T. nadpłaty w łącznej kwocie 4.472, 30 zł wraz z odsetkami w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych od dnia 28 stycznia 2020 r.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący podniósł, że w lutym 2020 r. organ rentowy poinformował, że według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. na jego koncie istnieje nadpłata w łącznej wysokości 4.472,30 zł. W związku z powyższym odwołujący wniósł o zwrot nadpłaty. W odpowiedzi na powyższe organ rentowy odmówił zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu braku nadpłaty oraz stwierdził, że po rozliczeniu konta odwołującego na dzień 25 lutego 2020 r. po uwzględnieniu należnych składek za okres od lutego 2010 do stycznia 2020 r. na podstawie posiadanych dokumentów organ ustalił niedopłatę na ubezpieczenie społeczne - w kwocie 1.065,75 za 11/2019-1/2020, niedopłatę na ubezpieczenie zdrowotne - w kwocie 2.506,38 za 6/2019-1/2020, niedopłatę na Fundusz Pracy - w kwocie 148,99 za 11/2019-01/2020. Zdaniem organu saldo uległo zmianie na skutek sporządzenia z urzędu korekt deklaracji rozliczeniowych ZUS DRA za okres 2/2013-12/2013, 2/2014-12/2014. Pismem z dnia 5 marca 2020r. odwołujący przedstawił zestawienie prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych, wniósł o prawidłowe rozliczenie konta oraz przesłanie pełnego raportu wpłaconych przez niego składek wskazując

jednocześnie, że wielokrotnie otrzymywał z ZUS zaświadczenie o niezaleganiu w opłacaniu składek. Pismem z dnia 8 czerwca 2020 r. organ rentowy ustalił, że na dzień 2 czerwca 2020 r. ustalili niedopłatę na ubezpieczenie społeczne - w kwocie 157,29 za 2/2020, ubezpieczenie zdrowotne - w kwocie 2.168,04 za 8/2019-2/2020 i Fundusz Pracy - w kwocie 73,15 za 02/2020. Pismem z dnia 12 czerwca 2020 r., odwołujący wskazał, że uiszczył należności z tytułu składek za miesiące wskazane w piśmie organu z 5 marca 2020 r. i wniósł o zwrot nadpłaty. Pismem z dnia 10 lipca 2020 r. organ rentowy poinformował odwołującego, że pismo z dnia 15 czerwca 2020 r., potraktował jako wniosek o wydanie decyzji o odmowie dokonania zwrotu i tego samego dnia wydał zaskarżoną decyzję. Zdaniem odwołującego stanowisko organu rentowego jest niezrozumiałe. Wpierw organ informuje płatnika, że na jego koncie płatnika istnieje nadpłata, którą organ może zaliczyć na poczet bieżących zaległości bądź zwrócić. Następnie w lutym 2020 r. po uwzględnieniu składek za okres ostatnich 10 lat organ stwierdza niedopłatę na kwotę ponad 3.700 zł. Z zestawienia wynika że zaległość dotyczy za poszczególne miesiące w latach 2019-2020, przy czym nie potrafi wyjaśnić, w jaki sposób organ wyliczył tę niedopłatę. Po upływie kolejnych 4 miesięcy organ wylicza inną już kwotę niedopłaty (ok 2.400 zł) za inne miesiące niż poprzednio. Odwołujący podkreślił, że w 2019 r i 2020 r. uiszczał składki w należnej wysokości. Ze stanowiska organu rentowego nie sposób wywnioskować w jaki sposób w ciągu kilku miesięcy zmienił sposób rozliczenia uiszczonych przez odwołującego składek w taki sposób, że z kwoty ponad 4.700 zł nadpłaty wyliczył ponad 3.700 zł niedopłaty, którą zmniejszył do ok 2.400 zł. Odwołujący zaznaczył, że z ZUS PUE na koncie odwołującego na dzień 31 maja 2019 r. istnieje nadpłata w kwocie 4.472,30 zł, zaś na dzień 11 maja 2020 r. widnieje niedopłata na kwotę 3.753,12 zł (odwołanie, k. 3 – 7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, że w dniu 28 stycznia 2020 r. M. T. wystąpił z wnioskiem o zwrot nadpłaconych składek. W toku analizy konta ustalono nieprawidłowości w złożonych dokumentach rozliczeniowych. Na koncie płatnika błędnie klonowały się deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA za okres 06/2012-12/2014 r. z pojedynczą składką zdrowotną podczas gdy płatnik był zobowiązany do podwójnej i potrójnej składki na ubezpieczenie zdrowotne będąc współnikiem w spółkach (...) s.c. w okresie od 06/2012 r.-12/2014 r. oraz w spółce (...) and hot w okresie od 10/2012 r. do 12/2012 r. W dniu 10 lutego 2020 r. Oddział skierował do M. T. pismo z informacją o konieczności uporządkowania zapisów na koncie. Z uwagi na złożony wniosek o zwrot nadpłaconych składek, Zakład z urzędu sporządził korekty deklaracji rozliczeniowych z wykazaną prawidłowo składką zdrowotną. Po uporządkowaniu zapisów na koncie płatnika organ rentowy nie stwierdził nadpłaty. Wobec powyższego w dniu 26 lutego 2020 r. Zakład skierował do płatnika pismo o odmowie dokonania zwrotu nadpłaconych składek. W dniu 12 maja 2020 r. płatnik ponownie złożył wniosek o zwrot nadpłaconych składek. Organ rentowy pismem z dnia 2 czerwca 2020 r. odmówił zwrotu nadpłaconych składek, a płatnik pismami z dnia 15 czerwca 2020 r. (data wpływu) ponownie wniósł o zwrot nadpłaconych składek. Zakład decyzją z dnia 10 lipca 2020 r. odmówił zwrotu nadpłaconych składek. Odnosząc się do zarzutu podniesionego organ rentowy wskazał, że M. T. prowadzący działalność gospodarczą był zobowiązany do prawidłowego składania dokumentów rozliczeniowych. Pismo o nadpłacie z dnia 8 stycznia 2020 r. informowało o kwotach dokonanych wpłat na podstawie zaewidencjonowanych dokumentów na koncie płatnika. Niedopełnienie przez płatnika obowiązku złożenia prawidłowych dokumentów rozliczeniowych spowodowało ustalenie nieprawidłowej nadpłaty na koncie płatnika (odpowiedź na odwołanie, k. 42 – 43 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. T. prowadzi działalność gospodarczą od 1 lutego 2010 r. i z tego tytułu zobowiązany jest do opłacania składek (bezsporne).

W okresie od czerwca 2012 r. do grudnia 2014 r. M. T. zobowiązany był do zapłaty podwójnej i potrójnej składki na ubezpieczenie zdrowotne ze względu na fakt bycia współnikiem w spółkach cywilnych (...) s.c. w okresie od 06/2012

r. do 12/2014 r. oraz w spółce (...) s.c. w okresie od 10/2012 r. do 12/2012 r. Organ rentowy nie stwierdził niedopłaty za ten okres i nie wydał w tym przedmiocie decyzji (pismo z 5 marca 2020 r., k. 77 a.r.).

Za miesiące 01/2012, 06/2012-11/2012, 01/2013, 01/2014-04/2014, 06/2014-07/2014, 09/2014-12/2014 M. T. uiścił składki na ubezpieczenie zdrowotne w niższej wysokości niż kwoty wynikające z deklaracji rozliczeniowych. Deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA za okres 06/2012-12/2014 r. zostały złożone i opłacone z pojedynczą składką zdrowotną. Organ rentowy nie stwierdził niedopłaty za ten okres i nie wydał w tym przedmiocie decyzji (bezsporne, a nadto dowód: pismo ZUS z 16 lutego 2021 r., k. 69 – 69v. a.s.).

Pismem z 8 stycznia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. poinformował odwołującego o wystąpieniu nadpłaty na jego koncie w kwocie 4.472,30 zł (bezsporne).

M. T. w dniu 28 stycznia 2020 r. zwrócił się do organu rentowego o zwrot nadpłaconych składek (bezsporne).

W odpowiedzi na powyższe organ rentowy odmówił zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu braku nadpłaty oraz stwierdził, że po rozliczeniu konta odwołującego na dzień 25 lutego 2020 r. po uwzględnieniu należnych składek za okres od lutego 2010 do stycznia 2020 r. na podstawie posiadanych dokumentów organ ustalił niedopłatę na ubezpieczenie społeczne - w kwocie 1.065,75 za 11/2019-1/2020, niedopłatę na ubezpieczenie zdrowotne - w kwocie 2.506,38 za 6/2019-1/2020, niedopłatę na Fundusz Pracy - w kwocie 148,99 za 11/2019-01/2020. Organ rentowy wówczas dokonał z urzędu korekt deklaracji rozliczeniowych ZUS DRA za okres 2/2013-12/2013, 2/2014-12/2014 (pismo ZUS z 25 lutego 2020 r., obsługa wniosku o zwrot nadpłaty z 28 stycznia 2020 r., k. 79-82 a.r.).

W dniu 12 maja 2020 r. M. T. ponownie zwrócił się do ZUS z wnioskiem o zwrot nadpłaconych składek (wniosek z 12 maja 2020 r., k. 73-74 a.r.).

W odpowiedzi na wniosek organ rentowy pismem z dnia 2 czerwca 2020 r. poinformował, że nie stwierdził na koncie M. T. nadpłaty, którą mógłby zwrócić, natomiast po dokonaniu rozliczenia konta na dzień 2 czerwca 2020 r. ustalił niedopłatę na ubezpieczenie społeczne - w kwocie 157,29 za 2/2020, ubezpieczenie zdrowotne - w kwocie 2.168,04 za 8/2019-2/2020 i Fundusz Pracy - w kwocie 73,15 za 02/2020 (pismo ZUS z 2 czerwca 2020 r., k. 69 a.r.).

W odpowiedzi na ww. pismo M. T. pismem z dnia 12 czerwca 2020 r. ponownie wniósł o zwrot nadpłaconych składek i wskazał, że zaległość, na którą powołuje się organ rentowy z rozliczenia konta za okres 02/2013-12/2013 i 02/2014-12/2014 jest przedawniona zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (pismo z 12 czerwca 2020 r., k. 65-67 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 10 lipca 2020 r. wydał decyzję nr (...), którą odmówił M. T. zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu nie stwierdzenia na koncie płatnika nadpłaty, którą organ rentowy mógłby zwrócić (decyzja ZUS z 10 lipca 2020 r., k. 59 -61 a.r.).

M. T. w dniu 17 sierpnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 10 lipca 2020r. nr (...) (odwołanie, k. 3 – 7 a.s.).

Postanowieniem z dnia 28 października 2021 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości celem ustalenia, czy w dniu wydania zaskarżonej decyzji na koncie ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych istniała nadpłata lub niedopłata z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, a jeżeli tak, to w jakich kwotach oraz czy w dniu 10 lipca 2020 r. na koncie ubezpieczonego istniały nadpłaty, które organ rentowy powinien zwrócić ubezpieczonemu (postanowienie z dnia 28 października 2021 r., k. 92 a.s.).

W dniu 10 lipca 2020 r. na koncie ubezpieczonego istniała nadpłata w wysokości 4.472,30 zł (opinia biegłego z zakresu rachunkowości E. Z., k. 99-106 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach organu rentowego, które zostały przez Sąd ocenione jako wiarygodne w całości.

Ponadto Sąd oparł się na opinii biegłego z zakresu rachunkowości E. Z.. W ocenie Sądu opinia biegłej jest fachowa i miarodajna. Podzielając w pełni przedmiotową opinię Sąd uczynił zawarte w niej ustalenia i wnioski za podstawę merytorycznego rozstrzygnięcia. Z opinii biegłego wynika, że w dniu 10 lipca 2020 r. na koncie ubezpieczonego istniała nadpłata w wysokości 4.472,30 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 6a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 poz.1009 t.j.) nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o zwrot składek, z zastrzeżeniem ust. 6c, 8 i 8d. W myśl ust. 6c. tego przepisu po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, płatnik składek może złożyć wniosek o ich zwrot.

Stosownie do treści art. 24 ust. 6d powołanej ustawy nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku, o którym mowa w ust. 6c.

W niniejszej sprawie między stronami istnieje spór czy po stronie odwołującego istnieje nadpłata, o której mowa w piśmie organu rentowego z dnia 8 stycznia 2020 r. w kwocie 4.472,30 zł, oraz czy opłacił nienależnie składki i tym samym czy spełnił warunki do uzyskania zwrotu nienależnie opłaconych składek.

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił M. T. prawa do zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu nie stwierdzenia na koncie płatnika nadpłaty, którą organ rentowy mógłby zwrócić albowiem na koncie płatnika błędnie klonowały się deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA za okres 06/2012-12/2014 r. z pojedynczą składką zdrowotną podczas gdy płatnik był zobowiązany do podwójnej i potrójnej składki na ubezpieczenie zdrowotne będąc współnikiem w spółkach (...) s.c. w okresie od 06/2012 r.-12/2014 r. oraz w spółce (...) and hot w okresie od 10/2012 r. do 12/2012 r. Zakład z urzędu sporządził korekty deklaracji rozliczeniowych z wykazaną prawidłowo składką zdrowotną. Po uporządkowaniu zapisów na koncie płatnika organ rentowy nie stwierdził nadpłaty. Następnie po uwzględnieniu należnych składek za okres od lutego 2010 do stycznia 2020 r. na podstawie posiadanych dokumentów organ ustalił niedopłatę na ubezpieczenie społeczne - w kwocie 1.065,75 za 11/2019-1/2020, niedopłatę na ubezpieczenie zdrowotne - w kwocie 2.506,38 za 6/2019-1/2020, niedopłatę na Fundusz Pracy - w kwocie 148,99 za 11/2019-01/2020.

W toku postępowania przed organem rentowym odwołujący podnosił, że zaległość, na którą powołuje się organ rentowy z rozliczenia konta za okres 02/2013-12/2013 i 02/2014-12/2014 jest przedawniona zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, że ponowne dokonanie rozliczenia składek przez organ rentowy, za okres 06/2012-12/2014 r. w lutym 2020 r. naruszyło tak przepis art. 34 ust. 1, jak i art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż spowodowało zarachowanie wpłat odwołującego na należności, które w przypadku braku ich opłacenia uległyby przedawnieniu. Mając powyższe na uwadze organ rentowy niesłusznie zmienił w lutym 2020 r. sposób rozliczenia bieżących wpłat dokonując tym samym bez poinformowania odwołującego diametralnej zmiany w rozliczeniu konta płatnika, bowiem nie doszło przez organ rentowy do stwierdzenia niedopłaty za ten okres i nie wydano w tym przedmiocie decyzji.

Stosownie do treści art. 24 ust. 4. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Za moment wymagalności przyjęć należy dzień, w którym składki winny zostać uiszczone przez płatnika. Do końca 2011 roku obowiązywał okres przedawnienia składek ZUS wynoszący 10 lat. Z dniem 1 stycznia 2012 r. na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U.

Nr 232, poz. 1378) zmieniono treść art. 24 ust. 4 u.s.u.s. i skrócono okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat. Zgodnie z art. 27 powołanej ustawy, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Wedle zasady wynikającej z tego przepisu do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 r. (wedle starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednak bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, ale od dnia 1 stycznia 2012 r. Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 powołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi, wcześniej przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego przepisu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach w wyroku z dnia 27 czerwca 2013 r. III AUa 1656/12, LEX nr 1350353).

Ze zgromadzonej dokumentacji wynika, iż wcześniej Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie stwierdzał niedopłaty za w/w okres 06/2012-12/2014 r. Biorąc pod uwagę 5 letni okres przedawnienia składki należne za lata 2012, 2013 i 2014 są przedawnione. Ponowne rozliczanie ujawnionych należności za lata 2012-2014 w roku 2020 i stwierdzanie w wyniku tego rozliczenia niedopłaty jest niezgodne z przepisami dotyczącymi okresu przedawnienia należności z tytułu składek i obowiązującymi przepisami.

Stosownie do treści art. 34 ust. 1 powołanej ustawy ZUS zapewnia rzetelność i kompletność informacji gromadzonych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek w sposób uregulowany niniejszą ustawą.

W ocenie Sądu organ rentowy dokonując rozliczenia należności za lata 2012-2014 w 2020 r. naruszył zasady rzetelności i kompletności danych gromadzonych przez niego, ponieważ nie informował odwołującego o przyczynach zmiany stanu rozliczeń, uczynił to dopiero w momencie stwierdzenia nadpłaty i żądania przez odwołującego jej zwrotu.

Reasumując skoro należności z tytułu składek za lata 2012-2014 są przedawnione, należało uznać decyzję z 10 lipca 2020 r. za wadliwą, a stwierdzoną pismem organu rentowego z dnia 8 stycznia 2020 r. nadpłatę w kwocie 4.472,30 zł, za podlegającą zwrotowi. Wobec powyższego zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca ubezpieczonej zwrotu nadpłaconych składek jest nieprawidłowa i powinna zostać zmieniona.

W konsekwencji odwołanie podlegało uwzględnieniu poprzez zmianę zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.